

Vavřinec z Březové

Život

Právem bývá považován za korunního svědka prvních let husitského období. Bohužel jeho život i literární tvorbu známe pouze v zastřených obrysech.

Narodil se kolem roku 1370 a pocházel z rodu nižší šlechty. Věnoval se studiu na pražské artistické fakultě, kde dosáhl bakalářského titulu. V roce 1394 dosáhl hodnosti mistra svobodných umění a začal studovat na právnické fakultě, kterou již nedokončil.

Od devadesátých let 14. století se zřejmě pohyboval na panovnickém dvoře Václava IV., kde pořizoval překlady a úpravy oblíbených spisů. Po smrti Václava IV., kdy se rozpadl pražský královský dvůr, se mu nevedlo špatně. Vlastnil dům v Praze a získal majetek na venkově.

Jeho entuziasmus pro nápravu církve a společnosti, literární schopnosti a dosažené vzdělání jej po zániku Václavova dvora přivedly do kanceláře Nového města pražského, kde zřejmě působil jako notář a to ve dvacátých a třicátých letech 15. století.

Kdy zemřel, není známo. Avšak prokazatelně žil ještě 6. července 1437.

Dílo

Literární činnost Vavřince z Březové byla velice rozsáhlá a různorodá. Podle latinského pramene (*Somnium Slaidae*) napsal snář, *Knihy snového vykládanie*. Dále zpracoval z rozličných pramenů *Kroniku světa*, která sahá až do 7. století, a také je znám jeho překlad *Cest tzv. Jana Mandevilly*.

Další skupinou jeho literární tvorby jsou krátké zápisky, jež mají duchovní ráz. Jmenujme například *Commentum reverendi Magistri Laurencii de Brzezowa super VII psalmos penitentiales*, latinský komentář na sedm kajících žalmů, a *Horae canonicae congeste ad laudem dei per mag. Laurencium de Brzezowa*, latinská sbírka kanonických hodin, pokus o nový breviář.

Dále je autorem *Písně o vítězství u Domažlic* (*Carmen insignis corone Bohemie*) – veršovaná skladba inspirovaná porážkou křižáků v srpnu 1431.

Nejrozsáhlejším spisem Vavřince z Březové je *Husitská kronika*.

Husitská kronika

Původní název práce není znám, neboť se dochovala jen v mladších opisech, které nesou stručný titul *Kronika* (*Cronica*, *Chronicon*). Dílo bylo napsáno v latinském jazyce a do češtiny přeloženo na přelomu 15. a 16. století.

Vavřincova *Husitská kronika* nám poskytuje informace o zrodu a průběhu husitské revoluce. Zachycuje děj revolučních událostí od roku 1414 do počátku roku 1422. V úvodu díla Vavřinec zdůrazňuje hlavní myšlenky, bez kterých by nebylo možné pochopit složitý děj revolučních let.

Dílo zahajuje rokem 1414, kdy někteří kněží začínají podávat podobojí, z podnětu Jakoubka ze Stříbra. Avšak *kronika* je především zaměřena na revoluční roky 1419-1421, kde Vavřinec stojí proti dvěma nepřátelským frontám, proti politicky nebezpečnému Zikmundovi a proti ideologicky nebezpečnějším táborům, nejradikálnějšímu husitskému směru.

Bohužel musíme konstatovat, že dnes známá podoba díla končí uprostřed popisu válečných událostí roku 1421 a je zakončeno větou „*A to se stalo ráno.*“

Prameny

Chronicon Laurentii de Brzyezowa, Ed. Jaroslav GOLL, In: Fontes rerum Bohemicarum V, Praha 1893, str. 329-534.

Literatura

Čornej, Petr: *Tajemství českých kronik. Cesty ke kořenům husitské tradice.* Praha 1987.

Kutnar, František – Marek, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století.* Praha 1997.

Šmahel, František: *Husitská revoluce. 1. Doba vymknutá z kloubů.* Praha 1995.

<http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=178&page=373>

- Centrum medievistických studií (Staženo 23. září 2013)